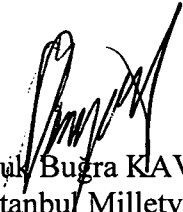

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 4/11/2025

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

Türkiye’de tarım sektörü, son yıllarda artan girdi maliyetleri, yetersiz destekleme tutarları ve tedarik zincirindeki kırılganlıklar nedeniyle üretim sürekliliğini ve gıda fiyat istikrarını sağlamakta zorlanmaktadır.

Mazot, gübre, yem, ilaç ve enerji kalemlerindeki yüksek enflasyon; çiftçinin üretim kararlarını doğrudan etkilemekte, bazı bölgelerde ekim alanlarının daralmasına, ürün deseninde kaymalara yol açmaktadır. Tarımsal destekleme ödemeleri ise nominal olarak artsa da reel bazda ciddi değer kaybı yaşamış, çiftçinin üretim maliyetlerinin altında kalmıştır.

Diğer yandan, gıda enflasyonunun önemli bir kısmı tarladan sofraya uzanan zincirdeki aracı marjlarından, yetersiz soğuk zincir altyapısından ve piyasa denetim eksikliklerinden kaynaklanmaktadır. Hal kayıt sistemi ve perakende fiyat denetimleri halen yeterince şeffaf değildir.

Et ve süt piyasalarında dönemsel olarak yaşanan fiyat sıçramaları; yem, enerji, ithalat ve stok politikalarının birbirine bağlı biçimde planlanmadığını göstermektedir. Üretim maliyetleriyle tüketici fiyatları arasındaki fark açıldıkça hem üretici hem tüketici mağdur olmaktadır.

Bu bağlamda, tarımsal destekleme sisteminin yeniden yapılandırılması, girdi maliyetlerinin vergi yükünün hafifletilmesi, üretici gelirlerinin istikrara kavuşturulması ve gıda arz zincirinin şeffaflaştırılması yönünde Bakanlığın mevcut politikalarının ve planlamalarının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. 2020–2025 döneminde ürün bazlı destekleme birim tutarlarının yıllık seyrine ilişkin tabloyu ve bu desteklerin reel (enflasyondan arındırılmış) değişim oranlarını paylaşırsınız?

2. Çiftçiye yönelik ÖTV'siz veya KDV'siz mazot kotası ya da dekar başına mazot desteği uygulamasına geçilmesi yönünde bir çalışma yapılmakta mıdır? Bu konuda yürütülen etki analizleri ve pilot uygulama planları var mıdır?
3. Gıda enflasyonunun zincir etkisini azaltmak amacıyla soğuk zincir altyapısı, hal kayıt sistemi ve aracı marjlarının şeffaflığı konusunda hangi adımlar atılmıştır? Bu kapsamda dijital izleme veya denetim sistemleri devreye alınacak mıdır?
4. Et ve süt piyasalarında fiyat istikrarsızlığını önlemek amacıyla, stok yönetimi, ithalat izinleri ve yerli üretim dengesi hangi göstergelere göre planlanmaktadır? Bu alanlarda orta vadeli bir denge planı veya otomatik denetim mekanizması oluşturulmuş mudur?
5. Yem, gübre, tohum ve ilaç gibi temel girdilerde son iki yılda yaşanan fiyat artışları dikkate alınarak, çiftçiye yönelik girdi destekleri yeniden düzenlenecek midir?
6. Tarımsal desteklerin bölgesel dağılımında (örneğin kuraklık, toprak verimliliği, sulama kapasitesi gibi kriterler) güncel bir önceliklendirme haritası bulunmakta mıdır? Bu harita kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
7. Tarımsal üretimde verimliliği ve gıda arz güvenliğini artırmak amacıyla Afet sonrası üretim rehabilitasyonu, kooperatif bazlı destekleme modeli veya sözleşmeli üretim garantisi alanlarında yeni düzenleme öngörülmekte midir?